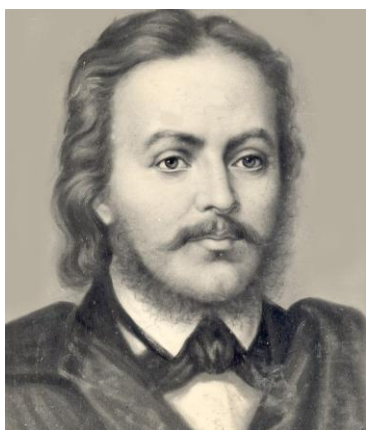

200 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA ȘCOLII SUPERIOARE DE INGINERIE – HOTĂRNICIE ÎN LIMBA NAȚIONALĂ DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ (1818-2018)

REMEMBER: GHEORGHE LAZĂR

Cinstirea strămoșilor este o datorie sacră și un act de cultură. În istoria poporului nostru sunt precursori a căror dăruire stă jertfă în zidirea trainică a învățământului și culturii. Acești făuritori de știință și cultură națională s-au străduit să sincronizeze spiritualitatea românească cu marile culturi europene. Un astfel de precursor a fost cărturarul, patriotul și omul de școală Gheorghe Lazăr, întemeitorul Școlii superioare de inginerie-hotărnicie în limba națională din Țara Românească, de la crearea căreia se împlinesc 200 de ani.

Gheorghe Lazăr s-a născut la 5 iunie 1779 în Transilvania, în satul Avrig, amplasat la poalele Munților Făgăraș, pe Valea Oltului. Părinții săi, Gheorghe și Maria, români ortodocși, erau de condiția modestă a țăranilor, care aveau mica lor proprietate liberă, ca și sașii din comună. Despre locuitori se afirmă că, o mică parte era formată din sași, iar mare parte din valahi, a căror ocupație de căpetenie era cărăușia, transportând mărfurile negustorilor din Ungaria, Slovenia, Banat și Țara Românească. Familia Lazăr, a cărui nume adevărat a fost Lăzăroaie, a avut șase copii: Onea (Ioan), Sillia (Vasile), Luca, Zenovia, Ana și Gheorghe-Eustațiu, cel mai mic dintre ei.

Primele învățături le-a primit în satul natal, având ca învățător pe scriitorul Ioan Barac. Cel mai mic, Gheorghe, fiind mai inteligent și cu mare aplecare la învățătură, a fost trimis la școala de la Sibiu, unde învață limba latină. Aici, distingându-se între colegii săi, urmează cursurile Academiei din Cluj, de fapt o anexă a liceului romano-catolic, având colegi și alți câțiva români. Liceul avea ca structură cursurile de gramatică, de retorică, de filosofie și un curs academic, de câte doi ani de studii.

Între anii 1799-1801, termină la Cluj cursul de gramatică, iar la Sibiu cursul de retorică, după care revine la Cluj pentru cursurile de filosofie și drept.

În perioada 1802-1804, Gheorghe Lazăr a urmat anii I și II de filosofie, reprezentând anii lui cei mai rodnici, unde se găsește printre fruntașii la învățătură, cu note foarte bune la logică, istorie, geografie, arhitectură, chimie și mineralogie, discipline care se studiau în această treaptă de învățământ. În ceea ce privește cursurile de drept de la Cluj, a urmat dreptul natural, public, național și internațional.

Studiind la Cluj, dorea învățături mai înalte, pe care să le urmeze la Viena. Familia neavând posibilități să-l întrețină, îi trebuia o bursă. La cerere, Episcopia ortodoxă din Sibiu îi acordă din fondul rezultat din contribuția credincioșilor țărani și orășeni, o bursă de studii, în 1806. Cu toate că bursa se acorda pentru studierea teologiei, Gheorghe Lazăr s-a orientat mai ales către studiile științifice. În recomandare, în Raportul cancelariei transilvănene, se sublinia faptul că fiul de țăran din Avrig era dotat cu „cel mai bun talent și moralitate”, la studii obținuse „clasa primă cu distincție”.

Din anul 1806 până în anul 1809, Gheorghe Lazăr și-a desăvârșit învățăturile la Viena, studiind dreptul și teologia. Dar el a căutat lumea ideilor culturale, politice, filosofice și științifice ale vremii, studiind filosofia, istoria și, mai ales, științele fizico-matematice, fiind convins că prin însușirea lor va putea să fie recunoscut neamului românesc.

La Viena, între anii 1808-1811, s-a ocupat cu studierea, traducerea și elaborarea unor lucrări în limba română. Pe atunci, Viena se afla ocupată de trupele franceze. Făcându-se achiziții în serviciile armatei, Gheorghe Lazăr a fost recrutat între topografii austrieci. Această poziție îl îndepărtează o perioadă de la studiile sale, însă îi dă ocazia de a face o practică fructuoasă în aplicarea științelor matematice la diverse operațiuni pe teren și la birou. Cu inteligența și sârguința de care a dat dovadă, a atras atenția și satisfacția organelor de conducere. După încetarea campaniei, liberându-se din serviciul ingineriei civile, de la lucrările tehnice cu care era însărcinat, își reia cursurile la Facultatea de Teologie, pentru a-și completa studiile ce îi erau necesare pentru cariera ecleziastică. La încheierea acestui curs, Gheorghe Lazăr obține diploma de laureat în teologie.

După trei ani petrecuți la Viena, Gheorghe Lazăr pleacă la Carlowitz, spre a-și completa studiile în dogmatică și liturgică ortodoxă, pentru a putea fi hirotonit. Dar, neterminându-și studiile teologice, a rămas laic.

După 1811, Gheorghe Lazăr își începe activitatea la Sibiu, fiind numit profesor la Seminarul din Sibiu, post din care a fost înlăturat, fiind bănuț de idei patriotice revoluționare.

Din cauza greutăților întâmpinate, Gheorghe Lazăr pleacă la Brașov, în decembrie 1811, fără permisiunea episcopului.

Ideile lui Gheorghe Lazăr nu se potriveau cu cele ale societății din Sibiu, activitatea lui fiind supravegheată de agenții politici, el fiind socotit „nesupus, neastâmpărat, pornit spre excese”, cu o concepție politică împotriva cancelariei chezarocrăiești. Toate acestea au făcut ca la 15 septembrie 1815 să se ceară destituirea lui, nemaifiind socotit apt nici pentru postul de profesor de la Cernăuți. În condițiile stăpânirii habsburgice, neputând realiza ceea ce gândea, o școală care să contribuie la redășeptarea conștiinței naționale a românilor, își îndreaptă speranțele peste Carpați, la București.

Învățat să călătorească, el ia drumul Brașovului, unde mai fusese și în 1811, ca traducător de limba română. De această dată, intră ca învățător la copiii surorii banului Grigore Ghica, care în 1822 va urca în scaunul de domnitor al Țării Românești. Cu această familie, în anul 1816, trece granița, îmbrăcat sărăcăcios și cu puține cărți și rufe. În puțină vreme, cât a stat în gazdă, el era cunoscut sub numele de Lazăr-inginerul, încă înainte de 1818.

La venirea lui Gheorghe Lazăr la București era cunoscută din secolul anterior Academia grecească de la Sfântul Sava. Organizată ca o academie încă din anul 1707, de către domnitorul Constantin Brâncoveanu, i s-a dat o nouă structură prin hrisovul lui Alexandru Ipsilanti din 1776, încadrată cu dascăli vestiți, având local și bibliotecă. În anul 1816, alături de litere, științe, limbă, istorie și geografie, s-a introdus un curs nou, știința dreptului, tot acum hotărându-se reorganizarea localului de la Schitu Măgureanu. În București, erau binecunoscute și școlile slavo-române, de la Sfântul Gheorghe-Vechi și de la Colțea, existând școli și în alte localități din țară, deci și preocupări pentru învățătură. Țara Românească ducea lipsă de o școală superioară în limba națională.

Gheorghe Lazăr a intrat în relații cu oameni de seamă ai Capitalei, care răspundeau de organizarea școlilor din țară. În discuțiile cu aceștia, el le-a expus planul organizării unei școli puse pe temelii noi, o școală națională, un învățământ bazat pe o nouă structură, o nouă orientare.

La 6 martie 1818, eforii școlilor, Nectarie mitropolitul, Grigore Ghica, Constantin Bălăceanu, au înaintat domnitorului Ioan Gheorghe Caragea o anaforă, prin care se cerea înființarea acestei școli românești, încadrată cu „dascăli iscusiți”, care să predea tinerilor în

limba română, cel mai destoinic fiind „pă un Lazăr, inginerul care a venit acum de curând din părțile Transilvaniei”. Documentul întocmit de boierii efori, a fost aprobat și întărit prin rezoluția domnească din 24 martie 1818, aceasta reprezentând data oficială a înființării școlii lui Gheorghe Lazăr de inginerie-hotărnicie, cu predare în limba națională, din Țara Românească.

Trebuie subliniat faptul că în această epocă era nevoie din ce în ce mai mult să se facă măsurători la moșiile boierilor, să se întocmească hotărnicii de către specialiști cu pregătire inginerescă, de care Bucureștiul și țara aveau atâta nevoie. Era nevoie de o școală superioară care să pregătească astfel de specialiști. În Moldova, la Iași, luase ființă o astfel de școală la Academia Domnească, la 15 noiembrie 1813, prin eforturile cărturarului moldovean Gheorghe Asachi, sprijinit de mitropolitul Veniamin Costache.

Priceput la măsurători de terenuri, la ridicări de planuri topografice, la întocmirea de hotărnicii, Gheorghe Lazăr a fost solicitat la astfel de lucrări, încă de la sosirea lui în Capitală. Boierii, părinții copiilor, i-au cerut dascălului ca să facă lucrări practice pe teren. Venind la București, Gheorghe Lazăr nu și-a limitat activitatea numai la predarea lecțiilor, ci a discutat cu oameni de seamă, le-a prezentat proiectele sale, militând să le pună în aplicare. A trebuit să-i convingă pe eforii școlilor de necesitatea înființării unei școli superioare românești, despre posibilitatea predării științelor înalte în limba română. Practic, începuturile acestei școli a lui Gheorghe Lazăr, bazele ei, au fost puse încă din anul 1816.

Trebuie subliniat că încă înainte de venirea lui Gheorghe Lazăr la București, a existat un învățământ în limba română în țările române. Corespondența dintre voievozii și boierii Țării Românești cu Patriarhia de la Constantinopol, privilegiile comerciale acordate boierilor prin hrisoave, etc., impuneau existența grămăticilor, scriitorilor de documente, dascăli, logofăți, cunoscători ai limbii române. În capitală exista un învățământ în limba greacă, urmat de odraslele boierești, de funcționarii cancelariilor domnești. În paralel, au funcționat și școli ca cea de la Colțea și Sfântul Gheorghe-Vechi, frecventate de mulți elevi, din păturile de jos ale poporului, inclusiv tineri transilvăneni, învățământul fiind „de pomană”.

Școala lui Gheorghe Lazăr a însemnat altceva, ea reprezentând o etapă nouă și importantă în dezvoltarea învățământului, fiind prima școală superioară de ingineri hotarnici, unde toate învățăturile s-au predat în limba română. Lupta pentru formarea și dezvoltarea unei culturi naționale devine tot mai puternică, se dezvoltă tot mai mult legăturile culturale dintre cele trei țări românești, alături de relațiile economice și schimburile de mărfuri.

În înștiințarea publică din 1818, Gheorghe Lazăr subliniază strădania lui pentru înființarea unei forme de învățământ superior. „Cu rușine vine un popor și un neam ce este așa vechi, așa vestit, proslăvit și înzestrat cu toate rodirile pământului... cu un cuvânt de neam împărătesc, să nu aibă și ei o școală mai de treabă, o academie cu știință chiar în limba maicii sale”. La aceiași formă superioară de învățământ se referea și în „Apelul de subscriere pentru publicarea unui curs de matematică”, din anul 1822.

Școala lui Gheorghe Lazăr prezintă programa unui învățământ complet, cu toate treptele, inclusiv cea superioară. Vorbind de școala lui, de „momentul Lazăr”, trebuie subliniat că începând de la el, va fi un învățământ superior în limba română, el fiind ctitorul acestei forme de școală în Țara Românească.

Eforii școlilor fiind preocupați de înființarea unei școli superioare în limba română, au procedat la trimiterea unor tineri la studii în străinătate, ca să învețe „meșteșugurile filosoficești”, urmând ca mai târziu să fie încadrați ca dascăli la școala bucureșteană.

Structura învățământului din școala lui Gheorghe Lazăr era următoarea:

- cursul de gramatică ținea trei ani și se învăța în trei clase cititul, scrisul, aritmetica, geometria și religia;
- cursul de retorică, numit și humanitar, cu o durată de doi ani (poetica și retorica);

- cursul filosofic, cu o durată de doi ani, care cuprindea logica, algebra, fizica, arhitectura, istoria, chimia și mineralogia;

- cursul academic de doi ani, cu dreptul, filosofia, medicina, arhitectura etc.

În funcție de posibilitățile avute, după profesorii pe care-i putea folosi, a necesităților vremii, Gheorghe Lazăr elaborează un plan complet, pentru toate treptele, de la clasele elementare, la învățământul superior.

Trebuie arătat că planul elaborat de Gheorghe Lazăr se deosebește de cel al lui Gheorghe Asachi, aplicat la Academia Domnească din Iași, la 15 noiembrie 1813. Acesta deschide în capitala Moldovei, Iași, un curs românesc de inginerie-hotărnicie, în cadrul școlii grecești, pe când Gheorghe Lazăr organizează separat o școală românească cu toate treptele de învățământ. Prin aceasta, el impusese poporului român și posibilităților de atunci, un astfel de plan, verificat în școlile imperiului austro-ungar, de la începutul secolului al XIX-lea. De observat că planul de învățământ are o orientare laică.

Un loc important este ocupat de studiul matematicii în treptele de învățământ superior: aritmetica „cu toate părțile ei”, geometria teoretică, trigonometria, algebra, arhitectura, geodezia sau ingineria câmpului etc., toate celelalte obiecte, în afara geografiei, fiind legate de studiul teoretic și practic al matematicii.

Gheorghe Lazăr a întocmit primele manuale necesare învățământului superior românesc, foarte apreciate în anii ce vor trece. Pentru ultima treaptă de învățământ, Gheorghe Lazăr prevedea și studiul filosofiei și al dreptului, discipline ce se dovedesc necesare pentru statul modern.

Între elevii care s-au înscris la școala deschisă de Gheorghe Lazăr, au fost mulți veniți de la școala grecească. Trebuie subliniat că Academia grecească a continuat să funcționeze și după anul 1818, până la 1821. Conform lui Ion Ghica, la venirea la București a lui Gheorghe Lazăr, elevii de la Udricani, Colțea, Sfântul Gheorghe-Vechi și de la toate bisericile, au golit acele școli și au plecat la Sfântul Sava, cu Petrache Poenaru, Eufrosin Poteca, Simion Marcovici și cu mulți alți tineri de la școala grecească.

La școala lui Gheorghe Lazăr erau peste douăzeci de școlari, care frecventau regulat. Dintre ei, erau: Ioan Heliade Rădulescu, Petrache Poenaru, Ion Pandele, Christian Tell, viitorul general, Costache Moroiu, Anton Pann, Scarlat Rosetti și alții. La aceștia, se adaugă cei șase tineri moldoveni bursieri, pe care i-a trimis mitropolitul Moldovei, Veniamin Costache la „vestitul Parnas al muzelor mult învățatului domn Gheorghe Lazăr”, după desființarea școlii de hotărnicie de la Iași. Documentele inedite de la sfârșitul secolului al XVIII-lea dovedesc prezența tinerilor transilvăneni la școala de la Colțea, din București. Se crease o tradiție în această privință. Unii dintre aceștia au învățat și la școala de la Sfântul Sava, ca și la alte școli bucureștene, de la Sfântul Gheorghe-Vechi, Antim etc.

În afara limbii materne, Gheorghe Lazăr știa mai multe limbi: latina, franceza, germana și maghiara.

În școala lui Gheorghe Lazăr învățau tineri din cele trei țări românești. Prelegerile profesorilor ardeleni și munteni, discuțiile dintre ei despre originea comună, despre evenimentele istorice, despre limbă, obiceiuri etc., vor fi contribuit la dezvoltarea conștiinței naționale.

Școala lui Gheorghe Lazăr se adresa tinerilor „de toată starea”. Între elevii săi erau și fii de boiernași, dar majoritatea o formau cei veniți din celelalte școli ale mahalalelor, cei mai mulți, fii de cococari și croitori, proveniți din familii cu venituri modeste.

Eforia școlilor, în dorința de a avea profesori pregătiți pentru Școala de la Sfântul Sava, a hotărât să trimită în străinătate pe primii bursieri care se distinseseră la învățătură: Eufrosin Poteca, Ion Pandele, Costache Moroiu, Simion Marcovici și Petrache Poenaru. Ei au fost la studii între anii 1819-1820.

Când s-a pus problema înființării Școlii de la Sfântul Gheorghe-Vechi, încă din 1817, cu trei dascăli, dintre care unul să predea elevilor noțiuni de matematică superioară, Gheorghe Lazăr ceruse, ca ajutor al său, pe popa Pavel, ca profesor pentru clasele începătoare. El este socotit ca primul dascăl ajutor. Au venit apoi, din 1818, Eufrosin Poteca, Petrache Poenaru, Ladislau Erdeli, Ioan Heliade Rădulescu și Grigore Râmnicăneanu.

Prin concepția sa, prin ideile ce stăteau la baza organizării școlii sale, Gheorghe Lazăr era apropiat de mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu. Generalul Christian Tell, fost elev al lui Lazăr, scriind lui George Barițiu, sublinia că „El (Lazăr) cu Tudor se cunoșteau foarte bine și foarte adesea era chemat în sus, la mănăstirea Cotroceni”. Mai departe, Tell scria că Gheorghe Lazăr învăța pe oamenii lui Tudor „cum să facă afeturile și cum să dea cu tunul”. De asemenea, Ioan Heliade Rădulescu preciza că l-a însoțit pe Gheorghe Lazăr la Cotroceni, a dormit aici câteva nopți și că de la fortificarea taberei din Cotroceni i s-a atras persecuția ce a venit asupra lui.

Academia grecească și-a închis porțile în martie 1821, odată cu izbucnirea mișcării revoluționare a lui Tudor Vladimirescu. Trebuie subliniat că cele două academii, românească și grecească, au funcționat paralel, din 1818 până la 1821. Istoricul V. A. Urechia preciza că, la izbucnirea mișcării revoluționare a lui Tudor, toți dascălii și elevii au plecat din școala lui Lazăr și s-au aliniat în rândurile pandurilor, devenind sprijinitori activi ai mișcării.

Gheorghe Lazăr a întâmpinat greutăți și în privința localului de școală, camerele de la Sfântul Sava fiind ocupate de chiriași, de greci, sârbi, arnauți: n-avea lemne de foc, școala încălzindu-se cu lemne de cerșit. Eforia școlilor nu avea fonduri pentru tipărirea manualelor.

Prețuind cartea de lectură, apreciind valoarea ei educativă, Gheorghe Lazăr a acordat importanță bibliotecii școlare. Astfel, biblioteca de la Sfântul Sava ajunsese în scurtă vreme cea mai mare din țară. De asemenea, a acordat o importanță deosebită manualelor școlare în limba maternă, fără de care nu se poate face un învățământ temeinic. Încă din timpul studiilor de la Viena a elaborat cărți. Activitatea o continuă și la București, alcătuiind cursuri de matematică și filosofie. Se păstrează: Aritmetica matematică, Trigonometria cea dreaptă, Geometria. A introdus cursul de filosofie a lui Kant, precum și logica și metafizica, după același autor.

Aritmetica matematică cuprinde însemnarea: „Alcătuită acum întâi în limba română prin Gheorghe Lazăr, întru folosul școlărilor săi den școala den Sfântul Sava, București, 1821, februarie 26, Lazăr”. Academicianul Dimitrie Pompeiu sublinia că „este o carte științifică”, cuprinzând „atât probleme de matematică rațională, cât și probleme de matematică practică”, că ea „se distinge printr-o mare claritate”, putând aduce mai ales contribuții la fixarea terminologiei matematice. Cealaltă lucrare, Trigonometria cea dreaptă, scrisă în 1821, a fost transcrisă de Traian Lalescu, care a și publicat-o.

În concluziile sale, Traian Lalescu, editorul Trigonometriei lui Gheorghe Lazăr, afirma că, independent de epoca în care a fost scrisă, lucrarea este bună, având „un loc istoric de cinste” în literatura noastră științifică, iar limba „neoașă”, „cu adaptări naive dar interesante”, constituie o lectură plăcută și azi, la nivelul pateticelor cronici ale secolului al XVIII-lea.

Gheorghe Lazăr aparține învățământului științific, așa cum încheie Traian Lalescu, fiind primul inginer român din Muntenia, „primul mare dascăl de ideal românesc”, cum l-a numit Nicolae Iorga, și primul autor de manuale didactice pentru disciplina matematicilor.

În organizarea școlii, cărturarul ardelean s-a călăuzit de un principiu important: legătura cu practica. Prin lecțiile ținute, Gheorghe Lazăr a răspuns cererilor ce se făceau în acea vreme, de a pregăti ingineri hotarnici. Principiile aplicate de Gheorghe Lazăr dăduseră roade. Cu elevii săi, în 1821, întocmise planul moșiei Fântânele din județul Ilfov. La școala de la Sfântul Sava, Gheorghe Lazăr a format ingineri români, între care au fost Grigore Pleșoianu, Vasile Urzescu s.a. Era un început bun al învățământului tehnic superior în limba

națională. Din păcate, el nu a avut continuitate. Școala lui Gheorghe Lazăr și-a încheiat activitatea în martie 1821, după ce Tudor Vladimirescu ajunsese cu oastea la marginea Bucureștilor și își stabilise tabăra la Mănăstirea Cotroceni. Din ideile acestor mișcări, spunea mai târziu Nicolae Bălcescu, fost elev a lui Lazăr, se vor dezvolta progresiv ideile Revoluției de la 1848.

În bună parte, ideile lui Gheorghe Lazăr sunt aceleași cu ale Școlii Ardelene, care a elaborat un nou tip de cultură pentru români, în care se explicau originile nobile ale poporului și limbii române. Ion Ghica sublinia că dascălul de la Avrig făcea parte „din Școala lui Petre Maior și Gheorghe Șincai” și de la ei avem „și cele mai anevoie cercetări asupra istoriei neamului”. Elevii lui Lazăr au primit ideile Școlii Ardelene, ca pe un bun de mare preț, ca moștenire de la dascălul lor și de la dascălii școlii de la Blaj.

Alături de școală, de învățătura din clasă, Gheorghe Lazăr s-a gândit și la activitatea din afară, a căutat ca ucenicii săi să prețuiască teatrul, să facă din el o tribună de educație. Ioan Heliade Rădulescu a relatat eforturile depuse de Gheorghe Lazăr, împreună cu Iancu Văcărescu, în acțiunea de organizare a unui teatru în limba română. Astfel, ei au încurajat pe profesorul Ludovic Erdeli să traducă în limba română piesa „Avarul”, de Molière, care s-a prezentat în limba română pe o scenă, pentru prima oară. Actorii au fost elevii lui Gheorghe Lazăr.

Lupta grea, dusă în acești ani, începuse să slăbească forțele profesorului de la Sfântul Sava, care asista cu durere la năruirea trudei lui. Sănătatea lui se zdruncinase. Singura lui satisfacție a fost numirea în anul 1822, de către Poarta Otomană, a lui Ioan Grigore Ghica, drept domn pământean, această schimbare corespunzând și năzuințelor lui Gheorghe Lazăr.

În primăvara anului 1823, Gheorghe Lazăr, deși la vârstă încă tânără, slăbit de puteri, locuia într-o chilie de la Sfântul Sava. Apoi, s-a mutat la un văr al său, care locuia la marginea orașului. Boala agravându-se, Gheorghe Lazăr a scris familiei de la Avrig, ca să-l ducă acasă. Prin iunie 1823, a venit fratele mai mare, Onea, și într-o căruță, l-a dus la Avrig. În căruță, ducea lada cu cele trei sute de cărți, o vioară și câteva instrumente topografice. La plecare a fost condus de către elevii săi: Ioan Heliade Rădulescu, Daniel Tomescu și Christian Tell.

După mai puțin de trei luni de suferință, Gheorghe Lazăr a murit în casa părintească de la Avrig, la 17 septembrie 1823, la trei luni după ce împlinise 44 de ani. A fost înmormântat în apropierea casei părintești, în curtea bisericii ortodoxe din Avrig. În 1865, un fost elev al său, Carol Rosetti, i-a ridicat un monument de marmură. Epitaful de pe piatra de mormânt, ar fi fost scris de Gheorghe Lazăr înainte de a muri. Pentru a cinsti memoria lui Gheorghe Lazăr, în luna mai a anului 1886, la București, i s-a inaugurat statuia, la eveniment participând din partea familiei o bătrână nepoată și câțiva strănepoți. Statuia, realizare a sculptorului Ioan Georgescu, a fost ridicată chiar pe locul tindei bisericii Sfântul Sava.

Amintindu-se de figurile ilustre ale trecutului poporului nostru, trebuie amintiți scriitorii și fruntașii Revoluției de la 1848, ca Nicolae Bălcescu, Ion Ghica, Grigore Alexandrescu, Cezar Boliac, Dimitrie Bolintineanu, care au studiat și s-au format la Școala lui Gheorghe Lazăr, în spiritul în care el a pus bazele învățământului național modern.

Rolul Școlii lui Gheorghe Lazăr este subliniat de fostul elev și colaborator, Ioan Heliade Rădulescu. El spunea mai târziu că „fără Lazăr și acea Școală, noi până azi n-am fi avut conștiința la ceea ce am fost, de ceea ce suntem și de ceea ce am putea deveni”.

La aniversarea a 200 de ani de la întemeierea învățământului superior de inginerie-hotărnicie în limba națională în Țara Românească și a împlinirii a 239 de ani de la nașterea marelui cărturar Gheorghe Lazăr, slujitorii școlii și culturii, întregul popor român, aduc un pios omagiu marelui întemeietor de școală și cultură românească.

Bibliografie selectivă

1. *Petrache Poenaru, Ioan Heliade Rădulescu, George Lazăr, Editura Cultura Națională, București, 1923.*
2. *Paul I. Papadopol, Gheorghe Lazăr și opera sa, Editura Cartea Românească, București, 1937.*
3. *George Macovescu, Gheorghe Asachi, Editura Albatros, București, 1973.*

Rezumat: Școala superioară de inginerie – hotărnicie, primul program de învățământ superior din Țara Românească, a fost inaugurată acum două sute de ani (1818-2018). Acest eveniment memorabil a avut loc datorită eforturilor uriașe ale unui mare patriot, Gheorghe Lazăr, care a găsit o cale pentru români de a urma știința și ingineria în limba lor maternă.

Prof. univ. dr. ing., DHC, Gheorghe NISTOR
Șef lucr. univ. dr. ing., Cristian ONU
Șef lucr. univ. dr. ing., Gabriel SĂNDULACHE
Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași
Facultatea de Hidrotehnică, Geodezie și Ingineria Mediului